

Skolelederens beretning til Generalforsamlingen 2017

Indledning

Det har - selvfølgelig, fristes jeg til at sige - igen været et begivenhedsrigt år på Den lille Skole. Vi lever jo i en verden hvor forandring er en præmis for os alle sammen. Og vi er på en skole, hvor udvikling er en drivkraft og hvor der er plads til at tænke nye ideer – og til at lade dem udfolde sig, gro og blive til virkelighed.

Forandringerne og de uendelige muligheder, vi har som personer, kan virke overvældende for mange. "Hvad skal jeg vælge?", "Hvad skal jeg styre efter?", "Hvad skal jeg tro?" Er spørgsmål, som uvægerligt kværner rundt i hovedet på mange mennesker – især i en tid, hvor "sandheden" er noget vi diskuterer og hvor "fake news" er blevet en integreret del af vores sprog.

Den udvikling kalder på nogle særlige kompetencer hos os alle sammen – ikke mindst hos børnene og de unge mennesker, som skal finde deres egen vej i livet og skabe en god fremtid for sig selv.

For at kunne være i sådan en verden og ikke blive handlingslammet af de mange forskellige veje man kan tage, bliver evnen til at kunne træffe egne "bevidste valg" en afgørende kompetence.

At træffe "valg", er handlinger – og det er dem, som får livet til at bevæge sig.

At være "bevidst" om sine valg er hele den tankeproces, hele det personlige værdisæt, hele den "mening", som man skal bruge til at navigere i livet med – og som synligt eller usynligt, ligger bag alle de valg vi tager.

Det stiller krav til børnene selv, men det stiller i lige så høj grad krav til de voksne som har det privilegie at følge dem på vej i livet. Det gælder selvfølgelig for forældrene, som opdrager deres børn ud fra egne normer og værdier, men det gælder i høj grad også for den skole vi vælger at præsentere børnene for i hverdagen.

Vi er nødt til at indrette skolen på en måde, der hjælper dem med at skabe "mening".

Vi er nødt til at skabe et miljø hvor de øver sig på, at kunne placere sig selv i forhold til verden, i forhold til de informationer de får – også i forhold til den "læring" de opnår.

I min beretning sidste år gav jeg hele debatten omkring den såkaldt "evidensbaserede læringsmålsstyret undervisning", som er draget hængende ind over det meste af den danske grundskole igennem de seneste år, nogle "kærlige" ord med på vejen.

Den debat er desværre ikke blevet mindre aktuel og vigtig i takt med, at der stadig dukker flere og flere forskningsresultater op som viser, at læringsmålsstyret undervisning – i den konceptstyret form som den danske folkeskole arbejder med - i bedste fald ikke har nogen dokumenteret virkning. I værste fald kan man faktisk være bekymret for, om dens ensidige fokus på målstyring og målbare resultater har en virkning, som ruster børnene ringere til fremtiden?

Jeg har jo ikke patent på fremtiden, og uanset hvad jeg eller andre måtte sige og mene, så kan ingen af os med sikkerhed sige, hvad fremtiden bringer, eller præcis hvilken "læring" der er vigtig, eller hvilke kompetencer der bliver behov for.

For at blive i "evidenssporet", så er fremtiden – uanset hvad folkene bag fx "Læringsmålsreformen" hævder – umulig at føre evidens for.

Groft trukket op er evidens i sin natur bagudrettet – den bygger på en viden om i går.

Fremtiden der imod, må nødvendigvis bygge på noget vi tror.....

Læringsmålstyret undervisning har dog den kvalitet, at det er nemt at måle, om eleverne lærer det man vil have dem til. Kan de stave og læse, har de styr på andengradsligningen og kan de forklare vandets kredsløb? Alt det kan man måle på og hvis eleverne er bagud i forhold til det de skal kunne på et på forhånd defineret tidspunkt i deres skoleforløb, kan man sætte ind med yderligere tiltag, for at få dem på omgangshøjde med klassegennemsnittet, med kommunegennemsnittet, med landsgennemsnittet – og måske med kineserne, canadierne eller dem fra Finland.

Så langt så godt – i hvert tilfælde så længe man tror, at fremtidens kompetencer alene er nogle som kan måles.

Hvilket bringer mig hen i nærheden af den pointe, som jeg godt vil frem til i min indledning:

At skabe ”mening”, at have sociale kompetencer som sætter dig i stand til at kunne indgå i fællesskaber, at turde gå nye veje, at være kritisk, at mestre kreative fag og discipliner og vide, at et problem har flere løsninger end en, er alt sammen kompetencer som det er meget vanskeligt at måle på.

Jeg tror dog ikke desto mindre.....at lige præcis de kompetencer er mindst lige så vigtige at mestre for unge mennesker i dag, som dem vi umiddelbart kan måle.

Derfor er det også en god oplevelse, at være på en skole, hvor vi tør lægge vægt på andre ting end på den målbare boglige faglighed alene.

Ikke fordi bogligheden ikke er vigtig. Det er den – alene fordi det kræver viden at få viden.

Men som så meget andet, kan man arbejde med de boglige discipliner på rigtig mange måder – afhængig af hvilke valg man træffer som skole.

På Den lille Skole tør vi tro på en anderledes skoledag, hvor kreative fag og tilgange fylder rigtig meget i hverdagen, hvor drama kan være en vigtig katalysator for danskfaglige discipliner, hvor musik og rytmeforståelse kan understøtte matematik og sprogfag og hvor madlavning med børnene åbner helt nye muligheder for historie, geografi- og naturfagsundervisningen.

Der er klar ”mening” bag, når personalet arbejder med fagene og med skolens pædagogiske udvikling. Der er klar ”mening” bag, når bestyrelsen arbejder med de store linjer og skolens visioner – og sådan vil vi også meget gerne have, at eleverne arbejder med deres egen udvikling.

Man kan med andre ord godt være målrettet – uden nødvendigvis at være målstyret – vi laver skole med vilje!

Med en konstatering af, at værdierne og meningen er på plads og stærkt rodfæstet hos os, vil jeg forsøge at gear ned fra den store ideologiske klinge og fortælle lidt mere jordnært om hvordan det konkret går på skolen.

Børnetal

Skolens aktuelle børnetal er 231 elever pr.1 april 2017. Det er præcis samme antal som på samme tidspunkt sidste år, og elevtallet har faktisk ligget stabilt omkring det leje i de seneste fire år nu. Der er ingen aktuelle planer om at ændre på elevtallet, og vi forsøger at holde kursen og elevtilslutningen stabilt på det leje vi har i dag.

Vi oplever fortsat en stor søgning til skolen og der er derfor ventelister til de fleste klasser. Ventelisterne er lange for indskolingsklasserne og for de klasser som skal starte i de kommende 3 år, så skolens ”fødekæde” må derfor vurderes, fortsat at være i orden.

Skoleudvikling og aktiviteter

På Den lille Skole bruger vi rigtig meget energi på at diskutere pædagogik.

Som I måske kan forstå af min indledning, er vi pt. meget optagede af at forholde os til "meningen" med at lave skole. Det skal helst være klart for os hvad vi styrer efter, især når vi som fri grundskole insisterer på netop friheden til, at bruge vores faglighed til, at lave den bedst mulige skole – uanset om det betyder, at vi skal turde gå en anden vej end meget af den etablerede skoleverden endnu er nået til at gøre.

Og det gør vi i høj grad, når vi ikke bare ukritisk tager den læringsmålstyrede undervisning til os, men i stedet insisterer på også at udvikle kompetencer hos eleverne, som ikke er målbare. I løbet af det seneste år har meget af den pædagogiske debat på skolen drejet sig om netop det. For hvis ikke det er læringsmålsstyret undervisning vi vil lave, hvad er det så vi stiller i stedet for?

Vi bliver aldrig færdige med at diskutere pædagogik, men noget af det som efterhånden står ret klart for os er en bekymring for, at den læringsmålstyrede undervisning "overser" nogle vigtige lag i elevernes læring. Man kan groft sagt sige, at der er en risiko for, at vi begrænser eleverne til at lære det vi selv kan, og alene gør dem gode til at reproducere vores egen viden. Vi kan heldigvis vælge en anden vej.

Frem imod næste skoleår arbejder personalet derfor på, i endnu højere grad, at få et fælles sprog for det vi gør, så eleverne får mulighed for at udvikle sig både indenfor de målbare boglige discipliner og indenfor områder som ikke umiddelbart er målbare.

I første omgang vil forældre og elever sandsynligvis ikke opleve nogen stor synlig forskel, for vi gør faktisk rigtig meget af det her i forvejen når vi på skolen prioriterer lejrskoler, billedtema/musical, karneval, teater, sommerfest, madlavning, musik, tematimer, fællesskab imellem store og små og meget andet, som gør en "rigtig" lilleskole.

Der hvor det for alvor vil blive tydeligt, er i personalets planlægningsfaser, hvor vores udviklingsprojekt udmønter sig i et mere varieret fælles fagligt sprog, som blandt andet indeholder begreber som "taksonominiveauer" og "spørgsmål i stedet for mål".

Kort sagt, kan man opsummere det ovenstående i et udviklingsmål som vi, i mangel på bedre titel, kan kalde "kvalitetsudvikling af planlægningsfaserne".

I det forløbne skoleår har vi arbejdet videre med de 3 udviklingsmål fra sidste år:

1. Fællesskab på tværs
2. Tværfaglighed ved inddragelse af køkkenet
3. Skriftlighed i undervisningen

Fællesskab på tværs:

Alle klasser har deltaget i mindst et forløb på tværs af klassetrin i år. Erfaringerne for forløbene er gode, og både små og store elever har et godt udbytte af dem.

Selvom vi støder på lidt praktiske udfordringer ind imellem, har vi valgt at arbejde videre med "fællesskab på tværs" som udviklingsmål i det kommende skoleår. Der er ting som skal justeres hvilket vi gør, og så evaluerer vi formen igen i foråret 2018.

Tværfaglighed med inddragelse af køkkenet:

Satsningen på køkkenet og madlavning som tilgang til undervisningen i klassisk boglige fag, har igennem de seneste knap 2 år, hvor vi har haft det som udviklingsmål, vist sig at være en ubetinget succes. Det passer fremragende ind i vores skole, at arbejde målrettet med at integrere boglige og kreative discipliner i hinanden som man gør i mad/fag forløbene. Samtidig vil jeg, i al beskedenhed, konstatere at her er vi ved at udvikle en ret avanceret undervisningsteknologi, som både rammer målbare boglige elementer og afgørende "ikke målbare" elementer på et højt niveau – samtidig med at eleverne synes det er sjovt. Inddragelse af køkkenet i den boglige undervisning har et kæmpepotentiale, som vi slet ikke er færdige med at udfolde.

Vi arbejder derfor videre med det fremover. Dog ikke som et udviklingsmål med en udløbsdato, men som en fast og integreret del af undervisningen på skolen.

Skriftlighed i undervisningen:

For et par år siden konstaterede vi et behov for, at have fokus på skriftligheden i undervisningen.

Via et udviklingsforløb blandt lærerne, som tog kraftigt afsæt i forrige skoleår, har vi i indeværende skoleår arbejdet roligt videre med skriftligheden i alle fag.

Det er ikke et tema vi kommer til at slippe, men vi er nået så langt – der er fokus på det hele vejen rundt - at det ikke bliver udtrykt som decideret udviklingsmål i det kommende skoleår.

Ud over "Fællesskab på tværs" og "kvalitetsudvikling af planlægningsfaserne" blandt personalet, har vi planlagt et enkelt større udviklingsprojekt for det kommende skoleår.

Siden idræt blev gjort til prøvofag for et par år siden, har vi kæmpet med at omsætte de øgede krav til en form, som var meningsfuld for skolen.

Ud over at lægge beslag på en masse undervisningslektioner, rummer idrætsfaget også en særlig udfordring for os, da vi jo ikke råder over de nødvendige faciliteter på skolen.

På klassetrinene op til og med 6.kl kan vi få det til at fungere ret godt, men især i vores overbygning har vi været udfordret.

Heldigvis råder vi over nogle fremragende idrætslærere, som har udtænkt en ny strategi for faget i overbygningen.

I det kommende skoleår kommer idrætsfaget i 7.kl, 8.kl og 9.kl således bare til at have en enkelt ugentlig lektion i skemaet.

Til gengæld vil overbygningseleverne blive præsenterede for 6 hele fælles idrætsdage i løbet af året, hvor de tager ud af huset til nogle superfaciliteter: 2 dage på et atletikstadion, 2 dage i en boldhal og 2 dage i en gymnastikhal.

De får lige så mange lektioner i faget som i år, men der opstår en hel masse gevinster, som vi høster fx:

- Vi kan byde på gode faciliteter.
- Eleverne kan fordybe sig i faget på idrætsdagene fremfor at sprede idræt ud over året.
- Fællesskabet i overbygningen bliver styrket.
- Der vil være flere uddannede idrætslærere med hver gang, ligesom der vil være mulighed for at engagere "eksperter" (fx springgymnaster m.v) som gæstelærere.

Vi lægger idrætsdagene, så de får mindst muligt indflydelse på overbygningens øvrige undervisning. Det betyder, at 2 af introdagene, skolernes motionsløb, 2 af de sidste dage op til jul og vores egen fodboldturnering bliver konverterede til idrætsdage for overbygningen. For resten af skolens elever fortsætter dagene, som de altid har gjort.

Samlet set synes jeg, at skolen er i en rigtig god udvikling, hvor det mest spændende måske er alt det jeg ikke har prioriteret at få med her. For nedenunder udviklingsmålene er der en løbende, boblende og kontinuerlig udvikling i gang omkring fag og aktiviteter med eleverne. Det udfolder der sig en skolehverdag fyldt med gode oplevelser og traditioner, med spændende og kreativ undervisning og med fokus på, at alle elever skal trives og have det godt i skolen. Som det skal være på en rigtig lilleskole!

Økonomi

Som I kan se af regnskabet, er det igen lykkedes, at præstere et pænt overskud. Resultatet er skabt via et kontinuerligt og målrettet arbejde igennem længere tid, og derfor kan vi efterhånden konstatere en sund og stabil økonomi for skolen.

Trods den sunde driftsøkonomi, er skolens gæld dog fortsat stor. Som I også kan se i regnskabet, afdrager vi heldigvis betragteligt på gælden hvert år, men vi har også store renteudgifter. Det er dog en positiv spiral vi er inde i, da renteudgifterne jo falder i takt med at gælden bliver nedbragt. Bestyrelsen ønsker dog at spiralen bliver endnu mere positiv, og det er derfor en erklæret del af den økonomiske strategi, at arbejde målrettet på at nedsætte rentebyrden via en løbende dialog og forhandling med vores pengeinstitutter. Den strategi havde vi held med i 2016 da renten på banklånet blev sænket med 1%, og vi løber videre i samme spor her i 2017.

Det har været sådan i en årrække efterhånden, at den sunde økonomi giver tryghed for skolen – den tryghed ønsker vi selvfølgelig at bibeholde.

Vi er derfor nødt til fortsat at have et markant fokus på økonomien – og på styringen af den – men da et stort overskud ikke er et mål i sig selv, er vi er også optagede af, hvordan den solide driftsøkonomi kan anvendes, så den kommer skolen bedst muligt til gode.

Sidste år besluttede vi at bruge en del af overskuddet på at investere i mere pædagogisk personale. Den øgede normering slår igennem med 12/12 i 2017 hvor den kun slog igennem med 5/12 i 2016. I år kommer vi derfor til at se en lidt større lønudgift.

Vores udgifter til vand, el og varme var større i 2016 end forventet, som følge af en stor vandskade, der desværre kom til at koste skolen i omegnen af 180 000 kr i ekstra vandafgift. Samlet vil jeg konstatere, at økonomien har det godt. Vi kan ikke tillade os at opføre os som Krøsus, men vi svarer enhver sit, har god tryghed og midler til fortsat at udvikle skolen.

Personale

Der hersker generelt en rigtig god og positiv stemning blandt personalet på hele skolen, og sygefraværet er ikke særligt højt. I indeværende skoleår har vi haft en enkelt sygemelding af længere varighed, men heldigvis er alle nu tilbage, og hele personalet er i fin form.

Som jeg har skrevet om på Forældreintra, så tager vores personale et stort samfundsmæssigt ansvar på sig og det er i hvert tilfælde ikke deres skyld, at børnetallet er faldende i Danmark(-:

Der er pt. en enkelt på barsel, og ingen aktuelle på vej – så vidt jeg ved. Der er dog løbende afvikling af diverse forældreorlovsperioder m.v – i indeværende skoleår er der 3 af den slags perioder, og der vil også komme lidt fremover.

Skolen har et meget udviklingsorienteret personale, hvad man heldigvis kan konstatere mange steder i vores hverdag. Det kan man også på ønskerne til kursus og videreuddannelse, hvor det er tydeligt, at vi har folk som løbende ønsker at dygtiggøre sig og udvide deres faglige horisont.

Det er en gave for skolen, at personalet er optagede af at suge nyt til sig og heldigvis betinger vores sunde driftsøkonomi, at vi har mulighed for, at understøtte en løbende udvikling af den store ressource, som skolens dygtige personale udgør.

Som jeg plejer, vil jeg benytte mig af lejligheden til at kvittere alle skolens ansatte for deres store og meget engagerede indsats.

Vores skoles kvalitet – og værdien af elevernes skoletid– er afhængig af mange faktorer. Men den helt overskyggende enkeltfaktor i den ligning er de mennesker, som møder eleverne og forældrene i hverdagen.

Det er, helt enkelt, den faktor som betyder allermost for skolens kvalitet, og det er, igen helt enkelt, årsagen til at Den lille Skole er så god en skole som den er.

Til sommer skal vi ud og ansætte en ny lærer. Som altid bliver det både sjovt og spændende at møde en ny kollega, men afsættet for lige præcis den her ansættelse kunne jeg dog personligt godt have tænkt mig var et andet.

Som bekendt, har Anja jo sagt sin stilling op med udgangen af indeværende skoleår.

Hvad hun helt præcis skal lave efter sommerferien er ikke helt afklaret endnu.

Det handler dog om at få perspektiv på sit liv, og for at kunne det, er man nogen gange nødt til at få "plejer" lidt på afstand, hvilket Anja har truffet beslutning om, at få nu.

På skolen er vi meget kedede af Anjas beslutning, men vi er omvendt også virkelig glade for alt det hun har bidraget med i hendes mange år hos os.

Der bliver mulighed for at tage behørigt afsked med Anja ved en reception, som bliver afholdt i slutningen af juni måned.

Bygninger og fysiske faciliteter:

Den lille Skole bor i nogle skønne bygninger fyldt med sjæl og charme.

Bygningerne er ikke oprindeligt er opført som skole, men startede som kongelig forstgård engang for mere end 160 år siden, dengang Bagsværd stadig var langt ude på landet, og der var marker så langt øjet rakte. På trods af det, har vi nogle dejlige rammer for skolen, som æstetisk understøtter den skoleform vi laver. Der er masser af skæve vinkler, og vi skal hele tiden forholde os til bygningsmassens vedligeholdelse og udvikling – præcis som vi gør det med skolens pædagogik.

Bygningerne er dog primært af ældre dato, og det stiller store krav til den løbende vedligeholdelse, at bygningerne hver dag slides af 231 glade og aktive elever.

Ud over det store arbejde som pedellerne, Vedligeholdelsesudvalget og forældrene laver (på arbejdsdagene), har skolen gennemført den på forhånd planlagte, større bygningsmæssige forbedring for 2016.

Det betyder, at vi har renoveret kælderen i overbygningen og indrettet den til teater, musik, bevægelse, fremvisninger og projektarbejde.

Ud over det, har vi taget yderligere tiltag:

I 6.klasses lokale er to bærende søjler blevet fjernet og erstattet med I-jern, og lokalet er blevet renoveret med ny gulvbelægning. Samtidig er en stor del af den slidte linoleumbeklædning blevet udskiftet i grundskolehuset.

Vi har også fået udskiftet diverse ældre el-installationer og fået sat en ny sikringstavle op, så strømforsyningen er dimensioneret til at understøtte det reelle strømforbrug i Grundskolehuset.

I august konstaterede vi, at et udvendigt vandrør var sprunget læk. Det var tilsyneladende sket på et tidspunkt i løbet af foråret, og medførte desværre et vandspild på ikke mindre end 8100 km³, hvilket har påført skolen en stor ekstraudgift til vand.

Så snart lækken var konstateret, tilkaldte vi et vvs firma, som reparerede røret. Efterfølgende har bestyrelsen besluttet at udskifte hele den udvendige vandforsyning, hvilket sker i foråret 2017.

Det nye tag som vi fik lagt på overbygningen for godt et års tid siden, er desværre ikke tæt. Vi har fået foretaget en gennemgang af tagkonstruktionen af et rådgivende ingeniørfirma, og der er flere fejl. Vi er pt. i dialog med tagfirmaet for at finde en permanent løsning på problemet, men der kommer nok til at komme lidt stillads op i en periode.

Forældresamarbejde

Der ligger en enorm ressource i forældrenes bevidste tilvalg af vores skole. Det engagement og det forældreansvar som følger med, er helt afgørende for elevernes gode trivsel.

Men det er vigtigt at værne om fællesskabet, som det der binder skolen sammen.

I tidligere års beretninger, har jeg slået et slag for, at vi hjælper hinanden med at holde fanen højt på det her område.

Vores skole bygger på fællesskab, og vi har brug for, at alle prioriterer det for at få skoleformen til at fungere.

I sidste års beretning opfordrede jeg kraftigt til, at undgå at holde ferier udenfor skolens ferieperioder.

Fraværet har betydning i flere omgange og for hele klassen. Det gælder både i den periode hvor eleven er væk fra klassen og i en periode efter eleven vender tilbage igen og skal bruge både egne, lærerens og klassens ressourcer for at komme på omgangshøjde fagligt og socialt igen.

Vores undervisningsform rummer desuden mange fremvisninger og eleverne arbejder rigtig meget i grupper. Derfor rammer elevens fravær fra undervisningen ekstra hårdt.

Jeg vil derfor endnu engang kraftigt opfordre til, at I hjælper med at begrænse fraværet og undlader at planlægge ferier, hyggedage mv. i skoletiden.

Også i forhold til de åbne børnerunder, oplever vi desværre ind imellem en lidt lav tilslutning. Retfærdigvis vil jeg sige, at det heldigvis er langt de fleste forældre, som prioriterer at komme. Og det er vigtigt, da de årlige børnerunder er en hjørnesten i forhold til trivselsarbejdet i klasserne.

I nogle klasser lider trivselsarbejdet dog under, at ikke alle forældre møder op. Man er nødt til at være til stede, tage del i snakken og forholde sig til både sit eget barn og de andre børn. Det er ikke nok at give en "skriftlig orientering" og efterfølgende få et referat – dialogen er det bærende element!

At deltage i børnerunderne er en vigtig del af ”pakken” med at have børn på Den lille Skole. Vi vil alle sammen børnenes trivsel – og her er et sted hvor I som forældre virkelig kan gøre en afgørende forskel for jeres børns trivsel. Så husk at komme til børnerunderne.

Afslutning

Afslutningsvis vil jeg takke bestyrelsen for et år som er forløbet noget anderledes end det oprindeligt var planlagt – primært fordi 3 medlemmer i løbet af efteråret 2016 trådte ud af bestyrelsen.

Det var selvfølgelig en stor udfordring på mange niveauer, ikke mindst for de 7 resterende medlemmer af bestyrelsen. Men I formåede at navigere i udfordringen og I har med ro og gensidig tillid sørget for, at vi kom helt igennem. I fortjener al den applaus som forældrekredsen kan mønstre!

Jeg vil gerne takke de bestyrelsesmedlemmer, som er trådt ud, for den store indsats de har ydet igennem flere år. De har været med igennem en tid med store forandringer, og hvor der ikke mindst var en økonomi, som skulle genoprettes.

Det har krævet svære beslutninger og en masse energi, og de har alle bidraget til at bringe skolen til det gode sted, hvor vi er i dag.

I december afholdt vi en ekstraordinær generalforsamling og 3 nye folk blev valgt ind, så bestyrelsen kom op på fuld styrke igen.

Om lidt er der valg, men uanset udfaldet, håber jeg, at arbejdet vil fortsætte i samme engagerede, ansvarstagede og konstruktive ånd, som kendetegner arbejdet i den nuværende bestyrelse.

Til slut vil jeg sige tak til de rigtig mange forældre, som hjælper til, kommer med input, bidrager med praktisk hjælp, og leverer såvel gode kontakter som ideer i hverdagen.

Det er godt at være skoleleder her på vores skole, som til stadighed kræver en del – men som også giver meget igen.

Hermed overlader jeg min beretning til GF